

THE ISSUE CONTAINS:

Proceedings of the 14th
International Scientific
and Practical Conference

**SCIENTIFIC HORIZON IN THE
CONTEXT OF SOCIAL CRISES**

Tokyo, Japan
6-8.09.2023

SCIENTIFIC COLLECTION
INTERCONF

No 169
September, 2023

OPEN ACCESS

Scientific Collection «InterConf»

No 169

September, 2023

THE ISSUE CONTAINS:

Proceedings of the 14th International
Scientific and Practical Conference

SCIENTIFIC HORIZON IN THE
CONTEXT OF SOCIAL CRISES

TOKYO, JAPAN

September 6–8, 2023

UDC 001.1

S 40 *Scientific Collection «InterConf»*, (169): with the Proceedings of the 14th International Scientific and Practical Conference «Scientific Horizon in the Context of Social Crises» (September 6-8, 2023; Tokyo, Japan) / comp. by LLC SPC «InterConf». Tokyo: Otsuki Press, 2023. 240 p.

ISBN 978-4-272-00922-0 (series)

EDITOR

Anna Svoboda

Doctoral student
University of Economics;
Czech Republic
annasvobodaprague@yahoo.com

COORDINATOR

Mariia Granko

Coordination Director
LLC Scientific Publishing Center
«InterConf»; Ukraine
info@interconf.center

EDITORIAL BOARD

Temur Narbaev (DSc in Medicine)
Tashkent Pediatric Medical Institute,
Republic of Uzbekistan;
temurl972@inbox.ru

Nataliia Mykhalitska (PhD
in Public Administration)
Lviv State University of
Internal Affairs; Ukraine

Dan Goltsman (Doctoral student)
Riga Stradiņš University;
Republic of Latvia;
goltsman.dan@inbox.lv

Katherine Richard (DSc in Law),
Hasselt University; Kingdom of Belgium
katherine.richard@protonmail.com;

Bashirov Ansar (Doctor of Medicine),
EMIH of Almaty region,
Republic of Kazakhstan

Stanyslav Novak (DSc in Engineering)
University of Warsaw; Poland
novaks657@gmail.com;

Kanako Tanaka (PhD in Engineering),
Japan Science and Technology
Agency; Japan;

Mark Alexandr Wagner (DSc. in Psychology)
University of Vienna; Austria
mw6002832@gmail.com;

Elise Bant (LL.D.),
The University of Sydney; Australia;

Richard Brouillet (LL.B.),
University of Ottawa; Canada;

Kamilə Əliağa qızı Əliyeva (DSc
in Biology)
Baku State University;
Republic of Azerbaijan

Dmytro Marchenko (PhD in Engineering)
Mykolayiv National Agrarian University
(MNAU); Ukraine;

Svitlana Lykholat (PhD in Economics),
Lviv Polytechnic National University;
Ukraine

Viktor Yanchenko (PhD in Pharm. Sc.),
T.H. Shevchenko National University
«Chernihiv Colehium»; Ukraine

Rakhmonov Aziz Bositovich (PhD in Pedagogy)
Uzbek State University of World Languages;
Republic of Uzbekistan;

Mariana Vereskliia (PhD in Pedagogy)
Lviv State University of Internal Affairs;
Ukraine

Dr. Albena Yaneva (DSc. in Sociology
and Antropology),
Manchester School of Architecture; UK;

Vera Gorak (PhD in Economics)
Karlovarská Krajská Nemocnice;
Czech Republic
veragorak.assist@gmail.com;

Polina Vuitsik (PhD in Economics)
Jagiellonian University; Poland
p.vuitsik.prof@gmail.com;

Alexander Schieler (PhD in Sociology),
Transilvania University of Brasov;
Romania
alexanrds.schieler@protonmail.ch

George McGrown (PhD in Finance)
University of Florida; USA
mcgrown.geor@gmail.com;

Vagif Sultanly (DSc in Philology)
Baku State University;
Republic of Azerbaijan

Please, cite as shown below:

1. Surname, N. & Surname, N. (2023). Title of an article. *Scientific Collection «InterConf»*, (169), 21-27. Retrieved from <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding...>

This issue of Scientific Collection «InterConf» contains the materials of the International Scientific and Practical Conference. The conference provides an interdisciplinary forum for researchers, practitioners and scholars to present and discuss the most recent innovations and developments in modern science. The aim of conference is to enable academics, researchers, practitioners and college students to publish their research findings, ideas, developments, and innovations.

Scientific Collection «InterConf» and its content are indexed in Google Scholar

© 2023 Authors
© 2023 Otsuki Press
© 2023 LLC SPC «InterConf»

TABLE OF CONTENTS

BUSINESS ECONOMICS

	Alekberov Z.A.	MODERN ASPECTS OF INNOVATION PROCESSES OF INDUSTRIAL AREAS IN AZERBAIJAN IN NEW CONDITIONS	7
	Ismayilova G.S.	THE DEVELOPMENT PROBLEMS AND CURRENT ISSUES OF THE OIL REFINING INDUSTRY IN THE MODERN PERIOD	15
	Karimov S.M.	TECHNOLOGICAL ASPECTS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF LIGHT INDUSTRY IN AZERBAIJAN UNDER GLOBAL CHALLENGES	22

REGIONAL ECONOMY

	Aliyev S.T.	MODERN ASPECTS OF THE SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE SHUSA CITY	29
	Kolesnyk M.V.	INFRASTRUCTURAL FRAMEWORK FOR THE INNOVATIVE POTENTIAL OF CLUSTERS AS COMPONENTS OF NATIONAL COMPETITIVENESS	36
	Melikova L.A.	FINANCIAL AND INVESTMENT ASPECTS OF THE REVITALIZATION OF THE SHUSA CITY	39

INTERNATIONAL ECONOMICS AND INTERNATIONAL RELATIONS

	Ковальчук С.В.	ВПЛИВ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В АВСТРАЛІЇ	47
	Лапiна I.M.	КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТIЯ ПIД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСIЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВIЙНИ	51
	Стрiлець В.Ю. Соколiвський В.Р.	МIЖНАРОДНЕ КЛIМАТИЧНЕ ФIНАНСУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННI IННОВАЦIЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМIКИ КРАЇН	54

MANAGEMENT

	Bayramov R.D.	ACTUAL PROBLEMS AND SOLUTIONS OF THE ECONOMIC SECURITY OF CHEMICAL INDUSTRY ENTERPRISES	59
	Идрисова С.С.	О СООТВЕТСТВИИ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ РИСКАМИ В МЕДИЦИНСКИХ ОРГАНИЗАЦИЯХ МЕЖДУНАРОДНЫМ СТАНДАРТАМ (ISO)	67

FINANCE AND CREDIT

	Huseynzade H.A.	CURRENT PROBLEMS OF FINANCIAL MECHANISMS OF TECHNOPARKS IN THE CONTEXT OF TECHNOLOGICAL CHALLENGES	75
---	-----------------	--	----

PEDAGOGY AND EDUCATION

	Fayziyeva G.	TEACHING ENGLISH THROUGH LITERATURE	83
	Kniaz O.	ANALYSING THE FOLKLORISTIC COMPETENCE OF A CULTURAL SCIENTIST: THE ROLE OF A COMPETENT APPROACH	88
	Nazarova G.	EDUCATIONAL PROBLEMS IN THE CONTEXT OF SOCIO-CULTURAL SYNERGETICS	93
	Крупа В.В. Суходоля С.А.	ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	101
	Тұрабай Г.К. Омаров А.Е.	МЕКТЕПТЕРГІ ӨЗІН-ӨЗІ БАСҚАРУ ЖАСТАРДЫҢ КӨШБАСШЫЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ТЕТИГІ РЕТІНДЕ	108

PHILOSOPHY AND COGNITION

	Nazarov M.H.	PHILOSOPHICAL CHARACTERISTICS OF THE DEVELOPMENT OF EDUCATION IN THE CONDITIONS OF THE INFORMATION SOCIETY	112
---	--------------	--	-----

POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION

	Русенко Н.В.	ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ЯК ОСОБЛИВИЙ ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	119
---	--------------	---	-----

PHILOLOGY AND LINGUISTICS

	Sieriakova I.	FORENSIC LINGUISTICS IN THE LINGUISTIC PERSONALITY STUDIES PARADIGM	121
	Мунтян О.О.	СПІВВІДНОШЕННЯ ПИТОМИХ І ЗАПОЗИЧЕНИХ НАЗВ ПРОФЕСІЙ ТА ЇХНЯ КОНОТАЦІЯ В ГАЗЕТНИХ ТЕКСТАХ	124

LAW AND INTERNATIONAL LAW

	Стоян А.В.	МІФОЛОГІЧНИЙ ВИМІР СТАНДАРТІВ ДОКАЗУВАННЯ	126
---	------------	--	-----

HISTORY AND ARCHEOLOGY, ARCHIVAL STUDIES

	Николеишвили О.	НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ИЗ ИСТОРИИ РОССИЙСКОЙ КОЛОНИАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ В ГРУЗИИ	130
	Плісецький Д.В.	ДОМІНУВАННЯ КЛАНУ СОГА В ЯПОНІЇ (587 - 645 РР.)	137

BIOLOGY AND BIOTECHNOLOGY

	Valiyeva G.A.	DETERMINATION THE NORMAL VALUES OF G6PD AND THE PREVALENCE OF DEFICIENCY OF THIS ENZYME IN DIFFERENT AGE GROUPS OF PEOPLE LIVING IN THE WESTERN REGION OF AZERBAIJAN	145
	Ревіна Ю.О. Щурська К.О.	ПОТЕНЦІАЛ ВИРОБНИЦТВА БІОГАЗУ ІЗ ВІДХОДІВ ВИРОБНИЦТВА БІОДИЗЕЛЯ	149

MEDICINE AND PHARMACY

	Kuat S.S.	DECIPHERING THE MOLECULAR LANDSCAPE OF CANCER: FROM GENETIC ALTERATIONS TO PRECISION THERAPIES	153
	Nasreddin K.Z. Saletayeva N.S. Budyrbayev Y. Yermek A.E. Kanafina D.K.		
	Rzayeva S.A.	THE HEREDITARY DISEASES IN THE ROYAL DYNASTY: HEMOPHILIA AND PORPHYRIA	160
	Абуов С.М. Тулекеева А.С. Аркинжанов К.А. Баяхметов И.М. Атажанов Н.А.	ЛАПАРОСКОПИЧЕСКОЕ ЛЕЧЕНИЕ ГРЫЖ ПИЩЕВОДНОГО ОТВЕРСТИЯ ДИАФРАГМЫ	172
	Вороніна- Тузовських Ю.В. Полетай В.М. Янченко В.О.	ВПЛИВ ТРИВОГИ НА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ОРГАНІЗМУ	183
	Кашкалда Д.А.	РОЛЬ СТРЕСУ В СЕКРЕЦІЇ КОРТИЗОЛУ, ПРОЛАКТИНУ ТА СЕРОТОНІНУ У ШКОЛЯРІВ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ	187

ENERGETICS

	Марущак О.П.	ЕНЕРГЕТИЧНИЙ РОЗРАХУНОК СКЛАДОВИХ ТЕПЛООВОГО НАСОСА «ПОВІТРЯ-ВОДА»	195
---	--------------	--	-----

GENERAL ENGINEERING AND MECHANICS

	Соколовский Ю.Б.	ВАРИАНТЫ МАСШТАБИРОВАНИЯ КОНСТРУКЦИЙ ВЕТРОУСТАНОВОК БОЛЬШОЙ МОЩНОСТИ	204
---	------------------	--	-----

INFORMATION AND WEB TECHNOLOGIES

	Федорченко В.М. Белінський Р.А.	АНАЛІЗ МЕТОДІВ ВІДСТЕЖЕННЯ, ТРАСУВАННЯ ТА ЛОГУВАННЯ ЗАПИТІВ ДО ВЕБ-ЗАСТОСУНКІВ НА ХМАРНИХ ПЛАТФОРМАХ	211
---	------------------------------------	--	-----

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

	Гузар В.М. Еделев О.С. Шалар О.Г. Стрикаленко Є.А.	МЕТОДИКА НАВЧАННЯ КИДКУ М'ЯЧА У КОШИК В СЕКЦІЯХ БАСКЕТБОЛУ	214
	Мозолев О.М.	ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	226

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

	Poplavets S. Huzchenko S. Hatchenko Y. Lukianov S. Drol O. Titov O.	FORMATION OF POSSIBLE APPROACHES TO ASSESSMENT OF BATTLE DYNAMICS	231
---	--	--	-----

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Методика навчання кидку м'яча у кошик в секціях баскетболу

**Гузар Віктор Миколайович¹, Еделєв Олександр Сергійович²,
Шалар Олег Григорович³, Стрикаленко Євгеній Андрійович⁴**

¹ кандидат педагогічних наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та професійно-прикладної фізичної підготовки; Херсонська державна морська академія; Україна

² кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту; Херсонська державна університета; Україна

³ кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту; Херсонський державний аграрно-економічний університет; Україна

⁴ кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри менеджменту; Херсонський державний аграрно-економічний університет; Україна

Анотація. У статті досліджується та обґрунтовуються засоби та методи навчання та вдосконалення кидків м'яча в кошик для оптимізації навчально-тренувального процесу. В ході дослідження була розроблена та впроваджена в експериментальній групі методика навчання кидкам м'яча в кошик однією рукою з підтримкою, до складу якої входили комплекси вправ спрямовані на поступове та правильне навчання кидку. До основних помилок, які зустрічались найбільш часто відносяться: неправильне тримання м'яча та відсутність супровідного руку руки, яка виконує кидок; різке опускання руки, яка підтримувала м'яч; кидок виконується чисто в кошик; асинхронна робота рук та ніг. Протягом експерименту в контрольній групі кількість влучань з правої сторони та з дистанції збільшилась на 4 рази, з лівої сторони на 3 влучення. В експериментальній групі зрушення по кількості влучань складала за першим тестом понад 11 разів, за другим тестом 8 раз, за тестом кидки з дистанції – 15 влучних кидків. Ефективність розробленої методики доведена також тим, що відсоткове співвідношення помилок при кінцевому тестуванні знизилась з 29-85% до 11-64% в контрольній групі та з 35-70% до 0-32% в експериментальній групі. Експериментально встановлено, що запропонована методика навчання та вдосконалення кидків м'яча однією рукою зверху дозволяє значно підвищити якість виконання та відповідно і результативність влучань м'яча в кошик. Перспективою подальших досліджень має бути швидкість ударів та реакція на рухомий об'єкт юних каратистів. Що, на нашу думку, є міцним підґрунтям щодо досягнення високих результатів в даному виді спорту.

Ключові слова: юні баскетболісти, технічна підготовленість, тестування, рівні підготовленості, показники.

Постановка проблеми. В сучасному житті все більше використовуються заняття спрямовані на оволодіння новими навичками та вміннями та на збільшення їх оздоровчого впливу

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

на широкі маси населення. На думку О.Я. Гомельського, 1997; Б.М. Поплавського, 2004; Ю.М. Портнова, 1988). для вирішення такої глобальної проблеми найбільш ефективним засобом перш за все є спортивні ігри.

Баскетбол як засіб фізичного виховання допомагає розв'язувати такі завдання – зміцнення здоров'я, покращення фізичного розвитку школярів, виховного, оздоровче-гігієнічного ефекту.

Аналіз літературних джерел. Сучасний баскетбол знаходиться в стадії бурного творчого підйому, спрямованого на активізацію дій, як в нападі так і в захисті. Як вважають Хромаєв З.М., Е.В. Мурзин, А.В. Обухов, С.Г. Зашук, (2006); В.Т. Яхонтов, (1987) баскетбол є одним з цікавих та видовищних засобів фізичного розвитку та виховання молоді.

У відповідності до комплексної програми з фізичного виховання школярів спортивні ігри в цілому та баскетбол зокрема займає велике значення і є невід'ємною її частиною. Заняття баскетболом допомагають формувати наполегливість, сміливість, рішучість, колективність дій (Shalar, O., Huzar, V., Strykalenko, Y., Yuskiv, S., Homenko, V., & Novokshanova, A. 2019; Strykalenko, Y., Shalar, O., Huzar, V., Voloshynov, S., Yuskiv, S., Silvestrova, H., & Holenko, N. 2020).

Техніка гри в баскетбол багатогранна. При чому найважливішим технічним прийомом в баскетболі безперечно є кидки м'яча в кошик. Так, як мета гри влучити м'ячом в кошик суперника, то саме від влучності кидків залежить успіх в грі. Кидок м'яча в кошик є одним із найголовніших ігрових прийомів баскетболу, кінцевою метою будь-якого ігрового епізоду, від якого залежить успіх у грі.

За ствердженнями В.З. Бабушкіна, (1985); Л.Ю. Поплавського, (2004) в баскетболі існує велика кількість різних видів кидків серед яких найбільш розповсюдженим є кидок однією рукою зверху з підтримкою. Для підвищення реалізації кидків необхідно узагальнення засобів та методів навчання та вдосконалення даного технічного прийому.

Завдяки координації, баскетболіст під час кидка правильно рухається. Добре скоординований гравець, завдяки кінестетичному відчуттю "відчуває" рух, але постійна й наполеглива робота над правильною технікою допоможуть і нескоординованому гравцю досягнути успіхів у виконанні кидків (Shalar Oleh, Strykalenko Yevhenii, Huzar Viktor 2019).

Важливим аспектом координації рухів є визначення відстані до кошика під час кидка. Взаємодія роботи рук, ніг, очей

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

триває десяти частини секунди. Ураховуючи, що діаметр кошика дорівнює 45 см, а м'яча – 23 см, то припускатися помилки в розрахунку не можна.

Вивчаючи літературні джерела, ми не знайшли даних, що відображають динаміку й рівень засвоєння цього прийому в секціях з баскетболу. На наш погляд, такі показники дають змогу тренерам підібрати та використовувати на заняттях засоби, що забезпечують навчання на більш високому рівні.

Паралельно з цим тренери з баскетболу повинні постійно визначати рівень технічної підготовленості і динаміку ставлення техніки кидків в баскетболі, що дозволить їм підбирати й використовувати на заняттях в секціях з баскетболу засоби, які дозволять зробити процес навчання найбільш ефективним (Strykalenko, Y., Huzar, V., Shalar, O., Voloshynov, S., Nomenko, V., & Svirida, V. 2021). Саме тому дослідження методики навчання та вдосконалення кидкам м'яча в кошик у баскетболі безумовно є актуальним.

Мета статті полягає в розробці засобів та методів навчання та вдосконалення кидків м'яча в кошик для оптимізації навчально-тренувального процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. В період з грудня по лютий 2018–2019 років в експериментальній групі дослідження нами використовувалась розроблена та запропонована методика навчання та вдосконалення кидка однією рукою зверху з підтримкою. В контрольній групі тренувальні заняття відбувались без застосування запропонованої методики. Так як навчання кидкам відбувається в групах початкової підготовки, тому в нашому дослідженні було сформовано експериментальну групу та контрольну групу юних спортсменів термін занять баскетболом яких не перебільшував 3 роки.

В дослідженні прийняли участь учні 2006–2007 років народження, які займаються баскетболом в загальноосвітніх школах. Контрольну групу склали учні, які тренуються на базі Комунального закладу «Великолепетиського опорного закладу загальної середньої освіти I–III ступенів» під керівництвом тренера викладача Зінаїди Б., а експериментальну відповідно школярі, які займаються баскетболом в Великолепетиської ЗОШ 2 I–III ступенів під керівництвом Юрія Р. Тривалість занять баскетболом у дітей відповідних вікових груп була однаковою. Кількість тренувальних занять протягом тижня також була однаковою і складала в 3 рази на тиждень. Рівень спортивної кваліфікації в обох групах суттєво не відрізнявся. Умови проведення тренувальних занять, матеріально-технічне забезпечення в обох групах експерименту

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

було практично однаковим. В експерименті приймали участь лише тільки ті діти які були відсутні на заняттях секції не більше 15% від загальної кількості проведених тренувань.

Для об'єктивності отриманих результатів ми сформували по дві групи з однаковою кількістю спортсменів. Кожна група початкової підготовки складалась з 12 школярів. Відповідно загальна кількість учнів, які прийняли участь в дослідженні склала 24 особи.

Для вирішення поставлених завдань нами використовувались наступні методи дослідження:

1. Аналіз та узагальнення спеціальної наукової та науково-методичної літератури;
2. Педагогічне тестування для оцінки рівня технічної підготовленості школярів.
3. Педагогічне спостереження за технікою виконання кидків м'яча в кошик;
4. Методика навчання та вдосконалення кидкам м'яча однією рукою зверху з підтримкою;
5. Методи математичної статистики.

Оцінки технічної підготовленості школярів відбувалось за допомогою виконання рухових тестів.

При тестуванні показників технічної підготовленості школярів визначалась техніка виконання кидків м'яча в кошик. В якості тестових випробувань учням було запропоновано виконання наступних вправ: кидки м'яча в кошик з під кошика з правої та з лівої сторони, кидки м'яча в кошик з відстані прямо напроти щита. Методика проведення тестів представлена нижче.

Протягом чотирьох місяців розроблена методика впроваджувалась на заняттях в шкільних секціях з баскетболу в експериментальній групі. Причому на початку експерименту в групі початкової підготовки використовувались вправи для навчання кидків, а після двох місяців тренувань застосовувались більше вправи для вдосконалення кидків. Кожен комплекс складався окремо для кожного заняття з перерахованих нижче вправ. Переходи до наступних вправ відбувався після досягнення досконалого виконання попередньої вправи.

Вправи для навчання кидкам м'яча в кошик способом однією рукою зверху з підтримкою складені з урахуванням ступені складності в засвоєнні.

1. Пояснення техніки кидка м'яча в кошик та наглядний показ виконання, з метою створення у юного баскетболіста чіткого уявлення про техніку виконання кидка.

2. В парах, без м'яча. В.П. – стійка нападника з

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

виставленою вперед правою ногою. 1 – виконати напівприсідання, випрямитися піднятися на носки. Виконати 5–8 раз.

3. Теж саме але з імітацією роботи рук, як при кидку. Виконати 5–8 раз.

4. В.П. – рука пряма витягнута вгору – вперед (працює лише тільки рука, яка виконує кидок) з м'ячом, скотити м'яч назад. Виконати 5–8 повторень.

5. В.П. – м'яч зверху над головою в зігнутій в ліктьовому суглобі руці. 1 – зігнути ноги, 2 – вийти вверху на носки з випрямленням руки вверху-вперед виконати кидок, залишаючись на носках, поки м'яч не опуститься вниз.

6. Теж саме, але виконати випуск м'яча з високою траєкторією таким чином, щоб він приземлився біля ніг партнера. Найвища точка польоту м'яча повинна знаходитись на рівні висоти баскетбольного кошика. Виконати 10–12 раз.

7. Теж саме з кидком м'яча в кошик, рука, яка не приймає участь в кидку знаходиться за спиною. Відстань до кошика 1 метр, з правої та лівої сторони під кутом 45°. Виконати по 10–15 повторень з кожної сторони.

8. В парах гравці виконують кидки м'яча один одному з високою траєкторією. Кидки виконуються через мотузку, що натягнута на висоті 2,5 – 3,0 метри. На відстані 2 м від проекції мотузки проводить лінія на поверхні майданчика. З протилежної сторони від лінії на відстані 1,5 м малюється коло діаметром 0,5 м. Гравці перекидають м'яч через мотузку однією рукою зверху намагаючись влучити у коло на підлозі. Виконуються дві серії по 20 повторень, або 2 серії по 10 влучень в коло.

9. Теж саме але кидки виконуються в стінку через мотузку, кола малюються на стіні на висоті 3 м.

10. В парах. Один учень кидає м'ячі, а інший подає. Кидки виконуються з відбиття від баскетбольного щита. Виконати 2 серії по 16 кидків в кожній серії.

11. При умові стабільного влучення 8 кидків з 16 спроб можна збільшити дистанцію на 1 метр. Виконувати серії з 10 кидків.

12. В парах. Виконувати серії з 10 кидків з різних сторін та по центру від щита. В серії чергувати кидки безпосередньо в кошик з кидками з відбиття від баскетбольного щита. Виконати 3 серії кидків.

13. Серії по 10 кидків м'яча в кошик по центру від щита з відстані 3 метри на всі кошики в залі.

Вправи для вдосконалення техніки кидків мав більш

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

динамічний характер і протягом тренування виконувались без тривалих пояснень. Це пов'язано з тим, що при вдосконаленні техніки виконання певного елемента необхідно значно підвищити кількість повторень з метою формування у школяра стійкого рухового навичка та намагання виконувати вправи до автоматизму без затрати часу для аналізу техніки виконання кидка. Так як спортсмени вже засвоїли кидок однією рукою зверху з підтримкою з місця більшість вправ спрямовані на вдосконалення кидків м'яча в стрибку.

Отримані результати оброблялись на персональному комп'ютері з застосуванням комп'ютерної програми та електронних таблиць «Excel» 2010.

У процесі статистичної обробки результатів дослідження визначалась статистична характеристика, як середнє арифметичне:

$$\bar{X} = \frac{\sum V}{n},$$

де \bar{X} – середня арифметична; \sum – знак суми; V – одержані у дослідженнях значення (варіанти); n – кількість значень (варіантів).

На початку експериментальної частини роботи нами було проведено тестування для оцінки рівня технічної підготовленості, а саме кидкової підготовленості. Показники першого тестування в контрольній та експериментальній групах початкової підготовки представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Вихідні показники результативності кидків м'яча в кошик в контрольній та експериментальній групах

Тести		Групи дослідження	
		КГ (n = 12)	ЕГ (n = 12)
Кидок м'яча з правої сторони	Кількість влучень	10	8
	Відсоток влучень	33	27
Кидок м'яча з лівої сторони	Кількість влучень	3	3
	Відсоток влучень	10	10
Кидки м'яча з дистанції	Кількість влучень	12	10
	Відсоток влучень	30	25

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Аналізуючи результати першого тестування видно, що з правої сторони в контрольній групі учні в середньому влучали 10 раз проти 8 влучень в експериментальній, з лівої сторони школярі попадали в кошик менше. Так в обох групах в середньому результативними виявилися по 3 спроби. І нарешті кількість влучень з дистанції 3 метри по центру від баскетбольного кошика також більшою була в контрольній групі (12 влучань проти 10).

Досліджуючи відсоток влучень бачимо, що з правої сторони він складав 33 % в контрольній групі та 27% в експериментальній; з лівої сторони по 10% в кожній з груп дослідження і з дистанції 25% в експериментальній та 30% в контрольній. Загальний відсоток влучань за сумою всіх кидків в контрольній групі склав 24,3%, а в експериментальній – 20,6%.

За результатами першого тестування встановлено, що показники влучань в кошик протягом тестування прямо пропорційне залежать від раціональної техніки виконання. Більшість школярів не мали стійкого рухового навичка і тому виконували значну кількість помилок. Підсумовуючи показники першого тестування кидка м'яча в кошик однією рукою зверху з підтримкою зазначимо, що кількість влучань або набраних балів з правої та лівої сторони, з дистанції в контрольній групі дещо більші показників експериментальної групи.

Після впровадження запропонованої методики в тренувальний процес школярів з експериментальної групи, яке тривало 4 місяці, нами було проведено повторне тестування результативності кидків м'яча, як в контрольній так і в експериментальній групах. Результати повторного тестування рівня технічної підготовленості юних баскетболістів в обох груп дослідження представлені в таблиці 2.

Таблиця 2

Кінцеві дані результативності кидків м'яча в кошик в контрольній та експериментальній групах

Тести		Групи дослідження	
		КГ (n = 12)	ЕГ (n = 12)
Кидок м'яча з правої сторони	Кількість влучень	14	19
	Відсоток влучень	47	63
Кидок м'яча з лівої сторони	Кількість влучень	6	11
	Відсоток влучень	20	37

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Продовження табл. 2

Кидки м'яча з дистанції	Кількість влучень	16	25
	Відсоток влучень	40	63

Під час проведення педагогічного експерименту в обох групах показники значно покращилися. Так в контрольній групі учні з правої сторони вдало виконували в середньому 14 кидків з 30 спроб, що становило 47% влучань, в експериментальній групі показники даного тесту склали 19 влучень з середнім відсотком 63%.

З лівої сторони результативність кидків в експериментальній групі збільшилась до 11 влучень з 30 спроб (що становило 37% влучності), а в контрольній до 6 влучень (що становило 20% влучності). Результативність кидків з дистанції також мала значні позитивні зрушення: так в контрольній групі в середньому діти почали влучати 16 раз з 40 спроб (40%), а в експериментальній групі – 25 раз (63%).

Підсумовуючи результати повторного тестування зазначимо, суттєві зміни результатів в експериментальній групі при доволі посередніх зрушеннях в контрольній.

Однак для визначення ефективності розробленої методики необхідно визначити, на скільки змінились результати протягом педагогічного експерименту в контрольній та експериментальній групах. Для цього на наступному етапі обробки даних ми порівняли показники першого та другого тестування в кожній групі окремо. Показники порівняння першого та другого тестування по кожній окремій групі представлені на рисунку 1.

Аналізуючи зміни в показниках технічної підготовленості видно, що в контрольній групі кількість влучань з правої сторони та з дистанції збільшилась на 4 рази, з лівої сторони на 3 влучення. В експериментальній групі зрушення по кількості влучань були більш суттєвими і складали за першим тестом понад 11 раз, за другим тестом 8 раз проте найбільші зрушення відмічені за тестом кидків з дистанції – 15 влучних кидків.

Таким чином підсумовуючи зміни, які відбулись в результативності кидків м'яча в кошик однією рукою від плеча зазначимо, що запропонована нами методика може значно підвищити ефективність навчання та вдосконалення кидкам м'яча в кошик в секціях з баскетболу в загальноосвітніх школах.

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

1– кидки м'яча з права; 2 – кидки м'яча з ліва;
3 – кидки з дистанції

Рисунок 1

**Порівняння результатів першого та другого тестування
в обох групах дослідження**

В процесі навчання та вдосконалення техніки виконання кидків м'яча на тренувальних заняттях в секціях з баскетболу нами були досліджені та зафіксовані типові помилки при виконанні, які зустрічалися найбільш часто. Паралельно з цим тренер одночасно намагався визначити причини, які викликали певні зрушення в техніці виконання того чи іншого елемента. Після визначення причин виникнення помилок, відбувався контроль за виправленням та корекцією помилок.

При проведенні педагогічного експерименту нами протягом кожного заняття проводився аналіз помилок, які заважають влучно виконувати кидок та вносилися корективи в техніку виконання кидків. Дане корегування стосувалось не лише тільки техніки виконання змагальної вправи, а й стабільності в виконанні кидків. В контрольній групі робота над помилками майже не виконувалась.

Розповсюдженість найбільш розповсюджених помилок в техніці виконання кидка м'яча однією рукою зверху з підтримкою представлені в таблиці 3.

Як видно з таблиці, юні баскетболісти з обох груп дослідження мали значну кількість помилок, яка коливається в межах від 29% до 85% після першого тестування та від 0% до 64% відповідно. Безперечно, що при першому тестуванні, помилки, які були виявлені, пов'язані з незнанням техніки виконання кидка однією рукою зверху з підтримкою.

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Таблиця 3

**Помилки, які найбільш часто зустрічаються при виконанні кидків
однією рукою зверху з підтримкою**

Помилки	Е.Г.		К.Г.	
	Перше тестування	Повторне тестування	Перше тестування	Повторне тестування
Неправильне тримання м'яча, %	43	0	49	14
В підготовчій фазі друга рука розташовується на м'ячі не правильно, %	57	19	52	43
Ноги під час кидка не працюють, %	46	0	43	15
Зайвий нахил вперед, що призводить до втрати рівноваги, %	35	0	29	11
Кидок виконується поштовхом пальців, %	57	13	70	57
Рука яка підтримує м'яч, при кидку різко опускається вниз або кидок виконується 2-ма руками, %	38	0	43	29
Відсутність супровідного руху руки, яка виконує кидок м'яча, %	70	32	66	64
Непослідовне включення ланок тіла в основній фазі кидка, %	57	8	51	40
Кидок виконується прямо в кошик без використання щита, %	70	14	85	57
Асинхронна робота рук та ніг, %	65	29	63	44

Під час проведення дослідження в експериментальній групі велась цілеспрямована робота над усуненням помилок, застосовувались груповий та індивідуальний підходи, при навчанні кидку однією рукою зверху з підтримкою. Велика кількість учнів виконували помилку при кидку, виконуючи поштовхом пальців випуск м'яча. Цю помилку виправляли за допомогою виконання різноманітних вправ, які спрямовані на підведення до основного виконання кидка м'яча в кошик. М'яч утримується перед груддю, рука, яка виконує кидок накидається зверху на м'яч з широко розставленими пальцями, долонь на м'ячі не лежить, друга рука підтримує м'яч збоку. Повільне

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

згинання з закиданням кісті, м'яч поступово відривається від кистей пальців, покидає руку.

Виявлена помилка під час виконання кидка, 38% в експериментальній групі, є однією з основних при виконанні кидка однією рукою зверху з підтримкою – це коли рука, яка не приймала участь в кидку, різко опускається вниз в основній фазі, із-за чого м'яч втрачає свою траєкторію. Також, при виконанні кидка значна кількість учнів завершували кидок двома руками, що не відповідає правильній техніці виконання.

На виникнення багатьох помилок дуже часто впливала ціла низка факторів, які повністю не дозволили ліквідувати всі помилки, які виникали.

Асинхронна робота рук та ніг на 70% виникла в результаті координаційної недостатності або незграбності рухових навичок, але в результаті виконання підвідних вправ які були запропоновані в експерименті, відсоток помилок значно знизився в експериментальній групі до 29%, а в контрольній до 57%.

Слід зазначити, що в контрольній групі детальне усунення помилок майже не велось, саме тому вони не були повністю ліквідовані і впливали на влучність виконання кидків, також на них могли впливати дефекти навчання: помилкове навчання техніки виконання, методичні помилки при навчанні, перенос неадекватного навичка, також невпевненості в своїх діях та страх перед невдалим виконанням кидка.

Висновки.

1. В ході дослідження була розроблена та впроваджена в експериментальній групі методика навчання кидкам м'яча в кошик однією рукою з підтримкою, до складу якої входили комплекси вправ спрямовані на поступове та правильне навчання кидку. До основних помилок, які зустрічались найбільш часто відносяться: неправильне тримання м'яча та відсутність супровідного руку руки, яка виконує кидок; різке опускання руки, яка підтримувала м'яч; кидок виконується чисто в кошик; асинхронна робота рук та ніг.

2. Протягом експерименту в контрольній групі кількість влучань з правої сторони та з дистанції збільшилась на 4 рази, з лівої сторони на 3 влучення. В експериментальній групі зрушення по кількості влучань складала за першим тестом понад 11 разів, за другим тестом 8 раз, за тестом кидки з дистанції – 15 влучних кидків. Ефективність розробленої методики доведена також тим, що відсоткове співвідношення помилок при кінцевому тестуванні знизилась з 29-85% до 11-64% в контрольній групі та з 35-70% до 0-32% в експериментальній

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

групі.

Експериментально встановлено, що запропонована методика навчання та вдосконалення кидків м'яча однією рукою зверху дозволяє значно підвищити якість виконання та відповідно і результативність влучань м'яча в кошик.

References:

- [1] Гомельский А.Я. (1997) Баскетбол. Секреты мастера. М.: ФАИР, 224.
- [2] Поплавський Л.Ю. (2004) Баскетбол. К.: Олімпійська література, 427.
- [3] Портнов Ю.М., Костикова Л.В. (1988) Основы подготовки квалифицированных баскетболистов. М.: Физкультура и спорт, 217.
- [4] Хромаев З.М., Е.В. Мурзин, А.В. Обухов, С.Г. Защук. (2006) Упражнения баскетболиста. К.: Друкарня ДУС, 128.
- [5] Яхонтов Е.Р. (1987) Юный баскетболист. М.: Физкультура и спорт, 90.
- [6] Strykalenko, Y., Shalar, O., Huzar, V., Andrieieva, R., Zhosan, I., & Bazylyev, S. (2019). Influence of the maximum force indicators on the efficiency of passing the distance in academic rowing. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 19 (3), 1507-1512.
- [7] Shalar, O., Huzar, V., Strykalenko, Y., Yuskiv, S., Homenko, V., & Novokshanova, A. (2019). Psycho-pedagogical aspects of interaction between personality traits and physical qualities of the young gymnasts of the variety and circus studio. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 19 (Supplement issue 6), 2283-2288.
- [8] Strykalenko, Y., Shalar, O., Huzar, V., Voloshynov, S., Yuskiv, S., Silvestrova, H., & Holenko, N. (2020). The correlation between intelligence and competitive activities of elite female handball players. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 20 (1), 63-70.
- [9] Strykalenko, Y., Shalar, O., Huzar, V., Voloshynov, S., Homenko, V., & Bazylyev, S. (2020). Efficient passage of competitive distances in academic rowing by taking into account the maximum strength indicators. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 20 (6), 3512-3520.
- [10] Strykalenko, Y., Huzar, V., Shalar, O., Voloshynov, S., Homenko, V., & Svirida, V. (2021). Physical fitness assessment of young football players using an integrated approach. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 21 (1), 360-366.
- [11] Strykalenko E., Shalar O., Huzar V. (2019). The use of integral exercises in the physical training of aykidist athletes. *HEALTH, SPORT, REHABILITATION*. (1), 126-131.
- [12] Shalar Oleh, Strykalenko Yevhenii, Huzar Viktor (2019). Psychological Readiness of Handball Players for the Competition. *INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF KINESIOLOGY* (1), 95-102.

SCIENTIFIC EDITION

SCIENTIFIC COLLECTION «INTERCONF»

№ 169 | September, 2023

The issue contains:

Proceedings of the 14th International
Scientific and Practical Conference

**SCIENTIFIC HORIZON IN THE
CONTEXT OF SOCIAL CRISES**

Tokyo, Japan
6-8.09.2023

All materials are reviewed.

The editorial office did not always agree with the position of authors.

Signed for online publication: September 8, 2023.

Printed: October 6, 2023. Circulation: 200 copies. Format 60×84/8.

Batang & Courier New typefaces. Offset paper 100gsm. Digital color printing.

Contacts of the editorial office:

LLC Scientific Publishing Center «InterConf»

✉ info@interconf.center

🌐 <https://www.interconf.center>

✔ Certificate on the entry of publishing business subject in the State Register of Publishers,
Manufacturers and Distributors of Publishing Products of Ukraine: ДК № 7882 of 10.07.2023.